

dat in zake vitale strategische doeleinden de te tijdrovende procedure van genoemde wet onaanvaard acht in zulke gevallen en om die reden de executieve macht snel doet beslissen en haar het laatste woord geeft. In zulk een systeem moet het beroep beperkt blijven. De indirecte waarborg is gelegen in de verplichting tot schadevergoeding.

Tal van leden, die zich met het wetsontwerp wel verenigen konden, achtten het wenselijk, dat boeren, die ten gevolge van toepassing van deze wet van hun grond verdreven zouden worden, niet met geld, maar zo mogelijk met elders beschikbare grond schadeloos gesteld zouden worden. Dit zou b.v. met gronden in de Noordoostpolder kunnen geschieden, in welk geval men uiteraard niet meer zou moeten vasthouden aan de bestaande regeling bij de uitgifte van deze gronden.

Verscheidene leden verklaarden de grootst mogelijke bezwaren tegen het wetsontwerp te hebben, omdat dit de suggestie oproept, dat ons land op voet van oorlog gebracht zou moeten worden. Het aanleggen van militaire versterkingen en verdedigingswerken vonden de hier aan het woord zijnde leden overbodig en gevaarlijk. Naar hun mening zou de Regering er beter voor kunnen zorgen, dat er meer scholen, badhuizen en gebouwen voor cultuur en ontspanning opgericht worden. Zij zagen in het wetsontwerp een onduldbare aantasting van het eigendomsrecht en zij konden zich daar onder geen beding mede verenigen.

Artikelen

Artikel 6, lid 2. Terwijl in artikel 4 (staande in het hoofdstuk „Opheffing publiekrechtelijke belemmeringen”) overeenstemming met de er bij betrokken ambtgenoot van de Minister van Oorlog of van Marine wordt geëist, is in artikel 6 (in het hoofdstuk „Opheffing privaatrechtelijke belemmeringen”) slechts het plegen van overleg met die Minister voorgeschreven, niet dat dit tot overeenstemming moet hebben geleid. Eén lid was van mening, dat ook in artikel 4 met het plegen van overleg moest worden volstaan: de verantwoordelijkheid van de Minister van Oorlog (of van Marine) dient z.i. de doorslag te geven. Andere leden evenwel bestreden dit. Zij zouden ook in artikel 6 overeenstemming als eis gesteld willen zien. Naar hun mening zou dit een versterking zijn van de waarborgen tegen de mogelijkheid van een verkeerd gebruik van de exorbitante bevoegdheden, die niet gemist kan worden, vooral nu de bevoegdheid van de rechter door dit wetsontwerp aanzienlijk beperkt zal worden.

Artikel 7, lid 1. Onder verwijzing naar de algemene beschouwingen werd opgemerkt, dat dit artikel het meest aanleiding kan geven tot fricties. Hier zal niet meer de Minister zelf optreden, maar autoriteiten op lager niveau: hoofd- of subalterne officieren b.v. Practisch zal men niet zonder het geven van machtigingen kunnen werken. Maar de beslissingen, die artikel 7 mogelijk maakt, liggen op ander niveau dan die van artikel 5. De z.g. Oorlogswet heeft in de praktijk bewezen, dat hier gevoeligheden optreden en dat zeer ontactisch gehandeld kan worden. De vraag rees, of hier niet een versterking van de waarborgen op haar plaats zou zijn. In ieder geval ware de toepassing van artikel 7 te beperken tot gemachtigden, die geacht kunnen worden redelijk op te treden.

Artikel 9, lid 3. Verschillende leden waren van mening, dat voor het overleggen van het verzoekschrift door de Minister een termijn behoort te worden gesteld, zoals dit ook ten aanzien van het indienen van het verzoekschrift (in lid 1) is bepaald.

Sommige leden wensten, dat de mogelijkheid geschapen zou worden van een uitspraak van het Hof in beroep te gaan. Zeer vele andere leden zouden daartegen bezwaar hebben.

Artikel 9, lid 5. Is het wel juist, dat de kosten bij vernietiging van een beslissing, waarbij een verplichting tot gedogen werd opgelegd, op de Minister verhaald worden? Moet dit niet zijn: het Rijk?

Artikel 9, lid 7. Zou het niet juist zijn, wanneer het Hof tegelijk met zijn beslissing tot vernietiging van de ministeriële beslissing, het eventueel bedrag der schadevergoeding vaststelde?

Van andere zijde achtte men het logischer, dat de kantonrechter de schade bepaalt, omdat deze in het algemeen beter op de hoogte zal zijn van de plaatselijke verhoudingen.

Artikel 14. De voorgestelde regeling kan er toe leiden, dat de belanghebbenden jaren op hun geld moeten wachten. Kan men niet, overeenkomstig de regeling bij landbouwherstel, door een commissie de schade aan landbouwwerken laten vaststellen, vooral wanneer het gaat om belangen, waarbij voortzetting van het gehele bedrijf op het spel staat?

Voor inbeslagneming van industriële goederen zouden op overeenkomstige wijze regelingen getroffen dienen te worden.

Van andere zijde had men tegen deze suggesties bezwaar. Uitspraak van de rechter achtten zij beter dan uitspraak van een commissie.

Intussen behoeft vaststelling van de schadevergoeding door de rechter uiteraard inschakeling van een commissie van deskundigen, die wellicht reeds van tevoren overeenstemming kan bereiken, niet uit te sluiten.

Vastgesteld 15 Mei 1951.

VAN DER PLOEG

TERPSTRA

DEN HARTOG

1)

GOEDHART.

2143 7

VERSLAG

Het afdelingsonderzoek van bovengenoemd wetsontwerp heeft der Commissie van Rapporteurs geen aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen.

Vastgesteld 24 Mei 1951.

VAN DER PLOEG

TERPSTRA

DEN HARTOG

BURGER

GOEDHART.

2143 8

MEMORIE VAN ANTWOORD (Ingezonden bij brief van 24 Mei 1951)

Algemene beschouwing

Met grote voldoening stellen de ondergetekenden vast, dat zeer vele leden van de Kamer zich met de gedachtengang, welke aan het wetsontwerp ten grondslag ligt, kunnen verenigen.

Van verschillende zijden werden ernstige klachten geuit over de wijze, waarop van militaire zijde bij het uitvoeren van werken ten behoeve van de landsverdediging wordt gehandeld. Naar een en ander is door de eerste twee ondergetekenden een uitvoerig onderzoek ingesteld, hetwelk zich uitstrekte over de jaren 1948 e.v. Het resultaat hiervan kan als volgt worden samengevat.

In zeven gevallen werd met de uitvoering van een werk begonnen zonder dat een bouwvergunning aanwezig was of door de autoriteit, tot het verlenen van die vergunning bevoegd, voorlopig toestemming was gegeven om met de uitvoering een aanvang te maken. In één geval was men met de uitvoering van het werk begonnen, omdat werd verondersteld, dat de bouwvergunning zou worden verleend. Toen bleek, dat deze niet kon worden verleend, is de uitvoering geschorst en eerst voortgezet nadat het uitbreidingsplan van de gemeente was gewijzigd, zodat de vergunning wel kon worden verleend. In een ander geval was men in een gelijke veronderstelling tot uitvoering van een werk overgegaan, maar is de uitvoering niet geschorst, toen bleek, dat de vergunning niet kon worden verleend. Het werk is hangende het overleg voltooid. Deze beide gevallen vonden plaats in 1948. Van twee gevallen was de oorzaak van het feit, dat zonder bouwvergunning met het uitvoeren van een werk werd begonnen, dat men in verband met de aard van het werk te goeder trouw meende, dat geen vergunning nodig was. Toen bleek,

1) Wegens verblijf in het buitenland heeft het lid der Commissie van Rapporteurs, de heer Burger, niet aan de vaststelling van het verslag kunnen medewerken.